EUGEN RUSSEV (1915-1982), ISTORIC

Andrei ARPENTI,
Facultatea de Istorie și Filozofie

CZU: 94(478)(092) *arpenti2016@gmail.com*

Personalitatății lui Eugen Russev, membru corespondent al Academiei de Științe din Moldova, îi corespunde cu precizie următoarea afirmație a lui Aristotel *"Care este sensul vieții? A servi pe alții și a face bine"*. Anume astfel îl putem caracteriza și pe emeritul Eugen Russev, un adevărat erudit cu o bogată cultură spirituală.

Eugen Russev a fost născut la data de 24 decembrie 1915 în satul Cubei, actualmente raionul Bolgrad, regiunea Odessa, provenind din familia tatălui său Mihail Russev care era învățător, și soția acestuia –Ana. Timp de câțiva ani, tatăl lui Eugen Russev, a ocupat diverse funcții până la începutul anului 1920 care a marcat o perioadă tragică pentru Eugen Russev, cauzată de moartea tatălui acestuia. Spre anul 1934 acesta a aplicat la Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filosofie, specialitatea fiind "Istoria Slavilor". În anul 1939 acesta susține teza de licență și ulterior este angajat în calitate de șef al Bibliotecii Catedrei de slavistică a Universității date. În timpul lucrului asupra scrierii tezei de doctor, fiind ghidat de coordonatorul său și renumitul istoric român Petre P. Panaitescu, acesta este chemat în Armata Română, iar după 28 iunie 1940 după ocuparea Basarabiei de către URSS, acesta se întoarce înapoi la Chișinău.

Din 1943 a devenit colaborator științific la Institutul de Istorie, Economie, Limbă și Literatură, din cadrul așa-numitului Comisariat al Învățământului Public („Norodnic") al RSSM unde acesta a avut drept sarcina de a elabora un abecedar pentru adulți care în cele din urmă a fost publicat în anul 1945 în Chișinău. Din anul 1944, la întoarcerea în Chișinău, E.Russev este solicitat ca istoric întru elaborarea lucrării științifice *Istoria Moldovei,* în special ce țin de capitolele dedicate culturii medievale a Țării Moldovei. În anii 1948– 1951, E. Russev este doctorand prin corespondență la Institutul de Istorie al Academiei de

Științe a URSS. Teza sa, „Cronica lui Grigore Ureche – monument al ideologiei feudale din Moldova secolului al XVII-lea" a devenit una din cele mai valoroase cercetări ale epocii, lucrarea științifică aducându-i lui Eugen Russev un adevărat prestigiu printre istoricii din RSSM. Consiliul Științific așadar decide să-i acorde lui titlul de candidat (în prezent, doctor) în științe istorice, ceea ce era și este un nivel științific de onoare.

Eugen Russev însă a fost în 1952 eliberat din institut din cauza unor motive meschine, precum că studierea epocii medievale ar fi fost neimportantă pentru cercetările științifice ale institului. Timp de aproape un an activitatea lui Russev s-a rezumat doar la diferite traduceri pe care le realiza, printre care și valorosul *Dicționar ruso-român,* editat simultan cu ajutorul lui Nicolae Corlăteanu la Moscova.

După 1953, Russev a revenit înapoi la Institutul de Istorie, Limbă și Literatură al Filialei Moldovenești a AȘ a URSS și și-a continuat activitatea sa de cercetător în domeniul culturii medievale a Moldovei. Acesta avut colaborări științifice cu o mulțime de personalități notorii, adepți ai științei și cercetărilor istorico-științifice, printre care academicienii URSS Lev Cerpenin, Dmitri Lihaciov etc., cât și personalități remarcambile din România, cum ar fi Andrei Oțetea, Paul Mihail, Membru de Onoare al Academiei Române și cu alți savanți din alte țări, cum ar fi Polonia, Cehoslovacia, Bulgaria etc.

Anul 1961 a fost un an important pentru Eugen Russev. La 2 august 1961, odată cu inaugurarea oficială a Academiei de Științe din RSSM, un eveniment major pentru întreaga țară, Eugen Russev este numit în funcție de director al Institutului de Istorie, fiindu-i acordat simultan și titlul de membru corespondent al AȘM. Totodată, în 1961 apare primul volum de documente istorice slavo-române care au făcut parte din prețioasa colecție „Moldova în Epoca Feudalismului", ultima ediție a volumului fiind publicată în anul 2012.

Una din preocupările sale de bază încă de la începutul activității sale științifice a fost studierea lucrărilor renumiților cronicari moldoveni, prin numeroasele studii complexe ale edițiilor cronicarilor Ion Neculce, Grigore Ureche și Miron Costin. Prin publicarea monografiilor: *„Cronicarul Ioan Neculce. Viața și opera"* (1956), în colaborare cu Vasile Coroban, *„Cronografia Moldovei din veacurile XV–XVIII"* (1977) și a altor lucrări, autorul a revizualizat și a adus în vizor importanța studierii ample a cronicilor din perspectivele istorică, filosofică cât și cea literară.

Important de menționat este studiul complex ale savantului emerit, prin scrierea unor lucrări de sinteză valoroase, în care autorul a realizat analiza și valorificarea accentuată a istoriei și culturii medievale din Moldova (capitole din „Istoria Moldovei”, 1951; „Istoria literaturii moldovenești”, vol. I, 1988 etc.).

Așadar, în concluzie aș putea menționa că Eugen Russev a fost un adevărat savant de epocă care s-a dedicat cu pasiune și dragoste istoriei, culturii și literaturii. Prin numeroasele sale lucrări, însemnări, articole acesta a reușit să se impună ca un artist valorificator al istoriei și culturii. Prin analizele și sintezele sale el a pus baza cunoașterii istorice și moral-spirituale ale valorilor națiunii noastre. Fiind dedicat în special cercetării consecvente a culturii evului mediu din Țara Moldovei, el a dat dovadă de o inteligență și erudiție aleasă. Pasiunea lui față de carte și știință a devenit un imbold pentru contemporanii săi de a-i urma calea și activitatea pe care acesta a desfășurat-o de-a lungul anilor. Datorită aportului colosal a lui Russev care a dus la prosperarea Academiei de Științe din Moldova, astăzi avem lăsată moștenire amprenta acestui savant erudit. Începând cu dedicația sa supremă istoriei culturii medievale a Moldovei și continuând cu aporturile aduse comunității științifice prin studiile și cercetările sale ample în întreaga perioada sa de activitate.

Recomandat
Ion Valer XENOFONTOV, dr., lector univ.